ПРОМІНЬ

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

PROMIN

Ч. 10 ЖОВТЕНЬ 1994 No. 10 OCTOBER 1994

ПРОМІНЬ

РІК XXXV **ЖОВТЕНЬ** **Ч. 10**

видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Виходить раз у місяць

Редактор — Олена Гринь
Редактор англомовної частини —
Маруся Тарнавецька-Зурек
Адміністратор — Тарася Юрків

PROMIN

842 Main Street, Winnipeg, Manitoba
Canada R2W 3N8
Tel.: (204) 589-5101 Fax: (204) 586-3618

Річна передплата в Канаді $17.00
Передплата до інших країн $20.00
Одне число ..... $ 2.00

Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли.

PROMIN

VOL. XXXV **OCTOBER** **No. 10**

Published by
UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA
Monthly

Editor — Olena Hryn
English Editor —
Marusia Tarnawecka-Zurek
Administrator — Tracy Yurkiw

PROMIN

842 Main Street, Winnipeg, Manitoba
Canada R2W 3N8
Tel.: (204) 589-5101 Fax: (204) 586-3618

Subscription in Canada $17.00
Other countries $20.00
Single copy ..... $ 2.00

The editors reserve the right to edit submitted materials.

Publication Mail
Registration No. 1925
International standard Serial number
ISSN 038021-40

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

ЗМІСТ

Життя і культура
Олена Гринь — Після виборів в Україні 1
О. Олесь — О, слово рідне 2
Конференція „Рік Родини" 3
Наукова конференція в Україні:
Україна — Канада 5
Йосип Романюк — Конґрес українців Холмщини і Підляшшя 8
Михайло Ігнатенко ..... Рідна мова 8
Ніна Лавріненко — „Не хочеться полишати цю чарівну казку 9
Таня Гук — Бабуня 10
Громадська хроніка
Кредит за українську мову, Торонто, Онт. 12
Про рідну школу в Роблин, Ман. 13
65-літній ювілей, Гефорд, Саск. 16
Нашим дітям 17
Квіти незабутнім 19, 20, 21
Посмертні згадки: бл. п. Анастасія (Боднарчук) Гриців, бл. п. Зеновія Крип'якевич, бл. п. Никола Влад.
Вісті з Централі 22

РІК РОДИНИ
Year of the Family

CONTENTS

News from the National Executive 23
Why Join the U.W.A.C. — Carla Kozak 24
Current Affairs: An Urgent Request to all U.W.A.C. Members — To Protest BST Growth Hormone 25
Health: Giving your Kids a Heart-Healthy Start 27
International Year of the Family 30
Recipe Corner: Freshly Basket — Always Best! — Ollia Waverich 32
Promin Press Fund 33

ПІСЛЯ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Багато тих, що відвідали Україну або нові емігранти з України, кажуть нам, що ми (канадці) ідеалізуємо Україну.

Українська незалежна держава — це наш ідеал. То хто ж свій ідеал не ідеалізіє?

Ми знаємо про всі негаразди в Україні після розвалу російської імперії. Та ж не було такого в історії, щоб після розвалу імперії відразу всім стало дуже добре жити. Ми вже три роки маємо свою державу, вже добре зарепрезентували її в світі, бо багато людей навіть і не знали, що існують українці, представляли нас як „радянський „народ".

Нелегко було першому президентові України тримати рівновагу в країні, коли Україну оточують аґресивні сусіди.

Керували державою, як вміли, і діяли, як можна було. Керували ті, що раніше стояли при владі, що мали деякий досвід. Партії демократичного напрямку не зуміли зорганізуватись настільки, щоб народ довірив їм керувати державою, та й не знати, чи вони й мали такий досвід.

Як вже писалось в ч. 5 за червень м-ць 1994 р., рухи й партії не дійшли до народу, народ лишився поза партіями. Одначе вибори до Верховної Ради і вибори Президента відбулися. Верховна Рада стала молодшою, а значить і кращою (за Іваном Кедрином). Вибрали також і президента Леоніда Кучму. Вибрали невеликою більшістю 52%, а за Леоніда Кравчука голосувало 45%.

Чому сталася зміна? В Україні процвітає хабарництво, приватні особи розкрадають державне майно, життєвий рівень населення дуже обнизився, гуляє розгул (зникають без сліду люди), не працюють фабрики й заводи. Якщо є нелад в країні, люди шукають зміни, в першу чергу зміни влади. І така зміна сталася. Вибрали нову Верховни Раду і нового Президента.

Леонід Кучма — Президент

Послухаймо, що президент Кучма сказав 13-го липня на пресовій конференції: „Україні потрібна міцна президентська влада. За умов цієї влади можна буде зберегти найголовніше для нас усіх — порядок у країні. Я не поділяю Україну на схід і захід, південь і північ. Існує лише один народ, якому я служитиму... Я радий, що мене не підтримала жодна політична партія, бо збираюсь служити не партіям, не течіям, а збираюсь служити народові України. Я не мінятиму погляду в залежності від того, хто мене сьогодні підтримав і в кого завтра буде більше впливу".

На цій конференції Президент заявив, що має намір працювати з пем'єр-міністром Віталієм Масолом (який є безпартійний і був призначений попереднім президентом) і, звичайно, з цілою Верховною Радою на чолі з головою її Олекандром Морозом.

У вівторок 19-го липня відбулося урочисте засідання Верховної Ради, присвячене інавґурації нововибраного Президента. Відкрив засідання голова Верховної Ради О. Мороз. Участь взяли члени кабінету міністрів України на чолі з Віталієм Масолом, голови обласних рад, керівники автономної республіки Крим на чолі з Кримським президентом Юрієм Мєшковим, дипломати, представники українських церков.

Президент України Леонід Кучма склав присягу на вірність народові України: „Урочисто присягаю народові України при здійсненні уповноважень Президента України суворо дотримуватися Конституції і законів України, поважати й охороняти права і свободи людини і громадянина, захищати суверенітет України, сумлінно виконувати покладені на мене високі обов'язки".

Після цього виступив голова Верховної Ради Олександер Мороз: „З часу проголошення державної незалежності ми зазнали певних успіхів і чимало прорахунків. Попри всі негаразди нам вдалося уникнути серйозних конфліктів, зберегти мир і спокій у суспільстві і віру в людей у можливість побудови кращого життя. Цьому значною мірою слід завдячувати Л. М. Кравчуку — нашому першому Президентові. В історії становлення нашої державності він займе належне місце. Це буде згодом. А сьогодні в цьому залі є всі підстави висловити повагу до першого Президента України, побажати йому добра і повних успіхів на політичній арені в ім'я України та її народу".

В своїй програмній промові президент Л. Кучма також підкреслив: „Я віддаю належне Л. М. Кравчуку, який зробив перші нелегкі кроки на шляху становлення нашої державності".

Отже 19-го липня подякували попередньому Президентові і заприсягли нового Президента. Президент США Бил Клинтон прислав теплого листа Леоніду Кравчуку і поздоровлення Леонідові Кучмі.

Як вже згадувалось, вибір нового Президента відбувся незначною більшістю голосів. А це значить, що народ був поділений у своєму виборі. Хто хотів бачити Україну самостійною, ні від кого незалежною державою, голосував за Леоніда Кравчука. Найбільше турбувало людей це — союз з Росією і введення двомовності в Україні. Це було у виборчій програмі нововибраного Президента. Хочеться вірити, що ні одного, ні другого не станеться.

Як виглядає на сьогодня, то за новою конституцією президент не дістане такого права, щоб міг сам вирішувати якусь державної ваги справу. Це — поперше, а подруге й сам Леонід Кучма вже не говорить про якийсь союз, бо як пише кореспондент „Літертурної України" Василь Плющ — хто ж би хотів стати замість повновладного господаря колонніяльним намісником?

Українська мова буде державною, а російська мова, можливо, дістане „спеціальний статус". Який цей „статус", ще не ясно, але Спілка Письменників України вже виступила з протестом проти нього: про цей „статус російської мови" мова буде пізніше. А тим часом в Україні діє закон про одну державну мову — українську.

Більшість партій демократичного спрямування готові співпрацювати з новим урядом. Ось що сказав Михайло Горинь, голова Республіканської Партії України: „Я завжди був проти того, щоб Президента зневажали. Якщо президент буде охороняти соборність України, недоторканість її кордонів, буде працювати за введення ринкової економіки, за консолідацію української нації, вести боротьбу проти регіональних конфліктів, ми будемо підтримувати його".

Ми також такої настанови.

(ОГ)

О. Олесь

О, СЛОВО РІДНЕ...

О, слово рідне Орле скутий!
Чужинцям кинуте на сміх!
Співочий грім батьків моїх
Дітьми безпам'ятно забутий.

О, слово рідне! Шум дерев,
Музика зор блакутнооких,
Шовковий спів степів широких,
Дніпра між ними левій рев...

О, слово! Будь мечем моїм!
Ні, сонцем стань! Вгорі спинися,
Осяй мій край і розлетися
Дощами судними над ним!

КОНФЕРЕНЦІЯ „РІК РОДИНИ"

Під цим гаслом відбулася конференція складових організацій СУС в середині липня місяця цього року в готелі Марлборо. Конференція була обширною і діловою. Саму організацію цієї конференції треба завдячувати голові Союзу Українок Канади пані Орисі Сушко при допомозі пані Соні Бейзик голови провінційної управи СУК на Манітобу.

Сесію Українок Канади відкрила вступним (досить поширеним) словом голова Союзу Українок Канади Орися Сушко.

На сесії були прочитані доповіді на такі теми: „Вихо́вання нашої молоді" (добр. Катерина Бублик і Галина Мельник-Марко). Обидві ці доповіді були надруковані в попередньому числі. Доповідь „Роля жінки в суспільному житті України і в Канаді" прочитала в англійській мові Одарка Соджонка.

Доповідь „Наша духовність" прочитала добр. Ґеня Божик, а доповідь „Комунікація/журналістика" прочитала редакторка англомовної частини „Променя" — Маруся Тарновецька-Зурек в англійській мові.

Як вже згадувалось попередньо, всі доповіді були добре опрацьовані і схвально прийняті делеґатками конференції.

Завершенням суботньої сесії був бенкет, який організували і ним провадили наші пані з Союзу Українок. Господинею на бенкеті була Соня Бейзик з Вінніпеґу. Програма бенкету, крім стандартних справ, таких як коротке відкриття, молитва, представлення гостей за головним столом, мала ще дві головні точки: головна промова і розвагова частина.

Головну промову сказав Первоієрарх нашої Православної Церкви Блаженніший Владика Василій. Голова Краєвої управи Союзу Українок пані Орися Сушко, запрошуючи Владику до промови, коротко переповіла його життєвий шлях та його працю в лоні нашої Православної Церкви. Пані Сушко сказала, що у зв'язку з Роком Української Православної Родини, членкині СУК і сама управа в цьому році посилять працю для зміцнення нашої Церкви, як основи духовного й національного виховання наших родин.

Владика сказав громадську, надхненну й патріотичну промову. Це не була євангельська проповідь. Він наводив багато прикладів з нашої історії, де наші жінки-українки поруч із своїми чоловіками стояли за свою православну віру, за свою національну гідність і за добробут своїх родин. Свої тези він вміло пов'язував з євангельським вченням. Владика закінчив свою промову сердечною подякою всім жінкам, що працюють при Церкві та просив і надалі працювати для своєї Церкви і свого народу. Слово подяки Владиці сказав голова Краєвої управи СУМК Михайло Горбай.

У розваговій частині виступали найновіші іміґранти з Волині — пан і пані Гаркавий. Вони гарно й милозвучно проспівали кілька українських пісень під звуки гітари. До речі, п. Гаркавий є студентом Богословія в Колеґії Св. Андрея.

Другою розваговою точкою був жартівливий виступ трьох членкинь Союзу Українок, які представили комедійну сценку під назвою „Соборний Борщ". Виконавцями цієї комедії були добр. К. Бублик з Торонто, пані Я. Балаюра а Лонґ Бренч, Онт. і пані Галя Щерблюк з Лонґ Бренч, Онт. Присутні на бенкеті нагородили всіх виконавців ряснимі оплесками.

В неділю рано 17-го липня делеґатки і членки-гості були на Службі Божій в Колеґії Св. Андрея. Там же був і обід для всіх учасників конференції.

По обіді була спільна сесія СУС в Марлборо готелі.

На цій спільній сесії було обрано Номінаційну Комісію на наступний з'їзд СУС в 1995 р. До Комісії обрані всі голови провінційних управ СУС, а саме: Богдан Гузик з Ванкуверу, Михайло Заліщук з Ріджайни, пані Карла Козак з Едмонтону, Мирослав Буґера з Вінніпеґу і д-р Петро Смильський з Торонто. Також було встановлено дату відбуття з'їзду — 10-13 серпня 1995 р. в Рамада Інн в Торонто.

Було ще прийнято кілька резолюцій, але я на жаль не маю їх під рукою і тому не можу їх подати в пресу. Можливо їх подасть Цен-

тральна управа СУС в Саскатуні. Спільна сесія закінчилася молитвою і співом „Де згода в родині".

Так закінчилася конференція провідного активу СУС. Як почалася так і закінчилася — згодою, доброю волею і твердим незламним наміром працювати дальше для добра нашого народу тут в Канаді і бути готовим подати допомогу нашому народові в Україні, звідки походять наші предки і де знаходяться наші духові джерела і наші національні коріння.

Щасти нам, Боже!

О. і М. Гринь

Зліва направо:
Галя Щербльок, голова Східньої Екз. СУК, Анна Шепел, голова Пров. Екз. СУК на Британську Колюмбію, Орися Сушко, Крайова голова СУК, Соня Бейзик, голова Пров. Екз. СУК на Манітобу, Зеня Юзик, голова Пров. Екз. СУК на Саскачеван, Карла Козак, голова Пров. Екз. СУК на Альберту.

Гості за головним столом підчас Бенкету.
Зліва направо:
Олена Гринь, редакторка „Променя", Михайло Т. Горбай, Крайовий голова СУМК, Орися Сушко, Крайова голова СУК, о. прот. Василь Макаренко, голова Президії Консисторії, Митрополит Василій, Дмитро Шпитковський, Крайовий голова ТУС.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ В УКРАЇНІ: УКРАЇНА — КАНАДА

ОДЕСА, ХЕРСОН, МИКОЛАЇВ

Привітання в Херсоні.

В липні цього року, в днях 10-22-го, відбулась успішна педагогічна конференція, яку організувало Міністерство Освіти України, Міністерство Освіти Саскачевану, Канада, Міжнародний Центр Освіти у Львові, Управління Освіти Одеської, Херсонської, Миколаївської обласних державних адміністрацій і Саскачеванська Організація Вчителів Української Мови.

Головою організаційного комітету був міністр освіти України Петро Таланчук. Члени: Сергій Козицький — Одеської обл., Анатоль Зубко — Херсонської обл., Ярослав Журецький з Миколаївської обл. З Канади Мирон Ковальський — член Саскачеванської реєстратури, Віра Лабач — консультант в справах українського навчання Міністерства Освіти Саскачевану, Надія Прокопчук — дорадник і вчителька християнства та української мови, Роблин Сем — професор і заступник декана педагогічного факультету Саскачеванського Університету, Христина Деврош — дорадник Саскачеванського Інституту прикладних наук і технології, Юрій Жеребецький — організатор конференції, консультант у справах багатокультурности Міністерства Освіти Саскачевану. Були ще допоміжні члени комітетів. Мова конференції українська і англійська. Робота була заздалегідь дуже добре заплянована, поділена на секції, які працювали за слідуючими темами: 1. Система освіти. 2. Програма навчання. 3. Вища освіта і міжнародні програми. 4. Психологія навчання. 5. Спеціяльна освіта. 6. Українська мова, методи і форми навчання. 7. Вища освіта і підвищення кваліфікації вчителів. 8. Християнське виховання. 9. Освіта і бизнес. 10. Професійно-технічні школи. 11. Освіта, здоров'я і суспільна допомога. 12. Мовознавство (мистецтво і практичні роботи).

Учасники конференції, в числі 51 осіб, зібралися на летовищі Борисполі у Києві, 10-го липня 1994 р., звідкіля двома автобусами

Діти з учительками вітають нас в Херсоні.

від'їхали до Одеси. Там перебували в учебно-методичному центрі, над морем. Відкриття конференції і сесії відбувались в Середній Школі No. 1. Школярі, вчителі та представники управління Одеської обл. вітали гостей. Від Канадської групи говорив Юрій Жеребецький з Міністерства Освіти Саскачевану і Мирон Ковальський — член реєстратури. В привітанні організатор цієї конференції сказав про започаткування зв'язків "пошук коріння", про "обмін досвідом", творчість, пошук, посилення навчання, правність освіти, процеси в наших системах, обмін думок, допомогу, особливо у "Міжнародному Році Родини", зміцнювати мости родини, зв'язки. Саскачеванська Асоціяція Учителів працює вже більше 30-ти років. Багато місцевих учителів брало участь у сесіях, які відбувались дуже ділово і зацікавлення було надзвичайне. У перервах відбувались концерти шкільної і старшої молоді, як наприклад з села Дальники, Овідіяпольського району, приїхав ансамбль "Чарівниці" під проводом вчительки Русу Надії, а директором школи є Дмитро Суходій. Учительки також зробили мистецьку виставку своїх робіт.

Сесії відбувались зранку до 2-ої год. пополудні, а опісля гостей возили на екскурсії по місті і до театрів. Гостинність правління і учителів була надзвичайно гарна. Закриття конференції в Одесі відбулося 14-го липня. Виступали представники 12-ти сесій, вносили пропозиції, а також пляни праці освітян на майбутнє. З такою програмою відбувалась конференція і в Херсоні та Миколаєві. В Одесі частина освітян зосталися на два тижні переводити курси англійської мови, а решта від'їхала до Херсону.

Херсон є дуже відмінне і цікаве місто, засноване в 1778 р. з необхідности створення Чорноморського фльоту. В Херсоніпорті існує велике суднобудування. Місто славиться продукцією текстильною, там виробляють чудові килими, є комбайні заводи і скловиробничі та інші. Тут є багато інститутів як кораблебудівельний, індустріяльний, педагогічний і т.д. Пед-Інститут нараховує 3.500 майбутніх вчителів, є більше як 600 різних шкіл, є Інститут Удослконалювання Вчителів. Сесії відбувалися в Педагогічному Інституті, де учні зробили чудову виставку різблених експонатів своєї роботи.

Виступав з привітом хоровий ансамбль, вітали старшенькі школярі співом і танцями, а також декляматорка, дівчина Юля Баришкова, правнучка сестри Т. Шевченка. Окрім екскурсії по місті гостей возили вздовж Дніпра на катері. У неділю була екскурсія автобусами до степового, державного заповідника "Асканія Нова". Там є науково-дослід-

Канадці і місцевий хор в селі Шевченко.

ний Інститут гібридизації диких тварин, та акліматизації. Є безліч рідкісних рослин, дендропарк, багато птахів і звірів. Провідницею була 14-ти літня дівчинка Чумак Наталя, яка чудово, українською мовою, розказувала про заповідник.

18-го липня прибули освітяне до Миколаєва, міста моряків. Це місто перше одержало професію, а тоді назву. Тут водні простори, злиття Південного Бугу та Інгулу, стали найбезпечнішим місцем для нових верфей і так закладено суднобудівельні заводи, які скоро розвинулись. Іменували місто Миколаєвом на згадку про взяття фортеці Очаків у 1788 р. в день Св. Миколая, заступника моряків.

Тут є кораблебудівельний Інститут, Рання Академія Наук, Інститут Культури, сільського господарства, 9 центрів технічних, моряцькі, діточа фльотилія і т. д. Обласним головою асоціяції директорів шкіл є Сергій Січко. Сесії провадилися в обласнім Інституті Удосконалення Учителів. Відбулись екскурсії по місту, в музеї і на будівлю кораблів.

Зацікавлення на сесіях було дуже велике, виміна думок дуже корисна. Сергій Січко особливо цікаво розказував про шкільництво на Миколаєвщині, порівняння рівня науки, навчальні пляни і програми. Накінець відбувся прощальний вечір, дарунки і надія на поглиблення співпраці. В поворотній дорозі до Одеси канадські освітяни зупинялися над Чорнем морем. Одним з відпочинкових місцевостей було Коблево, туристичне, гарне. Зупинялися також в селі Шевченкове, де перед школою стоїть пам'ятник Т. Шевченка і гості поклали там квіти. Вітали гостей школярі і гарний місцевий хор. Гостювали і в інших малих місцевостях і всюди вітали і приймали. Гостинність була надзвичайна, щира. Вражінь багато.

Особливе задоволення з корисної праці, добре заплянованої. Програма прийнята з особливою вдячністю, як і дарунки комп'ютерного приладдя.

Признання Саскачеванській Організації Учителів за вміле організування і велику посвяту!

Галина Михальчук
учасниця з Оттави.

КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ ХОЛМЩИНИ І ПІДЛЯШШЯ

Цього року минає півстоліття відтоді, як почалася найтрагічніша сторінка в житті українців Холмщини, Підляшшя та інших стічних українських земель, які у відповідності до угод Ялтинської конференції переможців у другій світовій війні відійшли до Польщі.

Тоді, 9-го вересня 1944 року між Польським Комітетом Національного Визволення та урядом УРСР був підписаний договір про евакуацію українців, які проживали на території Польщі, в Совєтський Союз. Насправді ж це було насильницьке вивезення українців зі своїх земель, яке відбувалося на фоні згарищ українських сіл і тотального винищення їх мешканців. Хто міг, втікав з того пекла на землі. На тих же, хто затримався на батьківській землі, в 1947 році чатувала зловісна акція "Вісла", під час якої вони були насильницьки депортовані на західні і північні землі Польщі. Так було завершено злочинний задум про денаціоналізацію українських земель, які після другої світової війни увійшли до складу Польщі. За межами отчого краю опинилося приблизно 700 тисяч українців, у тому числі 150 тисяч стали вигнанцями зі своїх осель у державі, громадянами якої вони були. Місцями ж осідку інших, крім України, стали різні країни світу.

Сьогодні, поки серед нас, вихідців з Холмщини й Підляшшя, є ще люди, які пам'ятають свій рідний край, на очах яких здійснювався жорстокий розбій і нищення українства на наших одвічних землях, визріла невідкладна потреба спільних дій для увінчення пам'яті про цю велику трагедію. З цією метою з 17 по 21 вересня ц. р. відбудетья світовий конґрес українців Холмщини і Підляшшя. Він проходитиме спочатку у Львові, а потім — у Холмі, в дні святкування Різдва Пречистої Богородиці, покровительки Землі Холмської. Основне завдання конґресу — нав'язати та поглибити контакти між холмщаками й підляшуками з усього світу для спільних зусиль, задля вивчення та розповсюдження інформації про наш край та його долю, вироблення концепції подальшої діяльності наших громадських організацій. Програмою конґресу, крім іншого, передбачається проведення наукової конференції з питань життя українців Холмщини й Підляшшя у XX столітті: шкільництво та освіта, релігія й культура, польсько-українські стосунки, національне відродження, переселення в Україну та операція "Вісла". Всіх, хто не байдужий до цієї справи, просимо написати нам або завітати до нашої світлиці у Львові, на пл. Ринок, 17, а охочих взяти участь у науковій конференції — подати коротку анотацію своєї доповіді. Дуже важливо зібрати фотографії, відеофільми та інші документи свідчення про наш край.

І ще! звертаємося до наших краян (і не тільки) з проханням подати фінансову підтримку для проведення конґресу. Наші реквізити: розрахунковий рахунок 164903, МФО 385037 Галицьке відділення ощадбанку "Львів", суспільно-культурне товариство "Холмщина", рахунок 1301. *Йосип Романюк, голова товариства "Холмщина"*
Галина Михальчук з Ошави.

Михайло Ігнатенко

РІДНА МОВА

Рідна мово, пісне солов'їна!
Ти одна, як диво-дивина,
Як єдина в світі Україна
І як мати в кожного одна.

Рідну паніматку зневажати —
Гріх найбільший в світі далебі!
А коли їх дві у тебе, брате,
То одна з них мачуха тобі.

Не спішімо мачух проклинати, —
То не їхня зрештою вина...
Та одначе мачуха — не мати,
Рідна мати все-таки одна.

Рідна мово, пісне солов'їна!
Ти одна, як диво-дивина,
Як одна на світі Україна
І як мати в кожного одна!

„НЕ ХОЧЕТЬСЯ ПОЛИШАТИ ЦЮ ЧАРІВНУ КАЗКУ"

На світлині: вихованці дитячого садка „Теремок", що у місті Вишневому, проводять свято у світлиці.

Народна творчість — казки, пісні, танці, легенди, приказки, прислів'я, вишивки, килими, гончарні та різьбарські вироби... Саме вони відкривають дітям чарівне віконце в історію й культурну спадщину рідного краю. Ось тому ми так часто звертаємося до тисячолітньої цілющої криниці, щоб наші діти щедро черпали з неї духовну чистоту, красу й наснагу.

Для цього організовуємо спеціяльні заняття, свята рідної мови, фольклорні вечори, зустрічі з казкою, виставки предметів народного побуту. Вся ця робота ведеться в найтіснішій співдружності з батьками.

Вечори, зустрічі, виставки, освячені душами дітей і батьків, виходять цікавими, щирими й небуденними. про це свідчать численні записи в книзі відгуків нашого дитячого закладу. Особливо мені припали до душі слова матері шестирічного Богданчика: „Спасибі вам, велике спасибі за збереження нашої мелодійної, співучої, найкращої у світі мови, наших традицій, пісень, вірші, за те, що вселяєте в душі наших дітей любов до України. Давно вже такого не було, щоб за один вечір згадалося все те, що було в дитинстві, розповідала бабуся, що бачилось та чулось. Ваші вечорниці повернули в минуле, таке рідне й незабутнє. Так вразили пісні та вірші у виконанні вихователек, цих дівчаток, а також самих дітей. І, повірте, я не думала, що наші сучасні дівчата — і раптом знають та ще й уміють співати таких пісень! Спокійні, тихі голоси, мелодії, оформлення залу, вбрання, напівтемрява і мерехтіння свічок — усе це настільки переносить у шевченківські часи, що забуваєш: за вікном уже інакше — і мова не така, і люди не такі щирі, й Україна інша.

Не хочеться полишати цю чарівну українську казку. Вертайте, хоч іноді, вертайте нас до неї для збереження доброти в душах".

Не промину нагоди назвати імена наших працівників, з ініціативи і за найактивнішої участі яких проводяться ці прекрасні вечори й свята. Так, вихователі В. Головко, Г. Панасюк, Г. Стратійчук, Ю. Кухта разом з музичними керівниками Л. Бондаренко та І. Бальме організували „Обжинки", „Нашому роду нема переводу", „Новорічні щедрівки", „В гостях у Баби Ярини", „Свято Великодня", які залишили незабутнє враження в серцях дітей і батьків.

Минулого року в дитсадку експонувалася виставка, що висвітлювала нашу народознавчу працю. Водночас тут були широко представлені предмети народного побуту — рушники, прядка, рубель з качалкою, гончарний посуд, а також зразки вишивки, в'язання, вироби з дерева, макраме батьків наших дітей. Виставка стала справжнім святом духовного єднання поколінь. Зрозуміла річ, дітлахи з батьками бували тут мало не щодня. З задоволенням і не без користі для себе відвідали виставку й працівники дошкільних закладів усього району.

Вихователі груп намагаються вирішити оформлення ігрових кімнат в суто народному стилі. Тут чимало гончарного посуду, вишиваних рушників, скатертей , серветок. В куточках інформації батьки можуть ознайомитися з рекомендаціями щодо використання ними у вихованні дітей народної пісні, танцю, казки.

В такому ж пляні оздоблена загальна світлиця, де відбуваються фольклорні вечори. Так використовують наші вихователі скарби народного генія у своїй повсякденній роботі з дітьми, збагачуючи їхнє життя й сам процес виховання. Народне слово, пісня допомагають їм посіяти в дитячих душах оте „розумне, добре, вічне".

Ніна Лавріненко,
завідувач дитячим закладом „Теремок"
тресту „Поліськбуд" м. Вишневого
Києво-Святошинського р-ну

Таня Гук

БАБУНЯ

Моя бабуня така добра й дорога мені, що я не поміняла б її нізащо на світі. Хоч дуже старенька й поморщена, але для мене вона наймиліша й найкраща. Ще минулого року вона ходила на працю. Вставала ще як було темно й верталася до дому пізно по обіді, перевтомлена й наче менша ростом. Тепер вона вдома, але встає також раніш від нас усіх, щоб зварити щось на снідання мамі й татові, які ходять на працю, та й мені, бо і я маю щось поїсти перед тим як іти до школи.

Моя бабуня дуже мудра. Ось вона порадила моїм батькам, щоб восени вони купили два мішки картоплі на зиму, бо буде тяжко з харчами й так воно й було. Багато людей бідувало саме в холод, а у нас була картопля та ячмінна крупа й нам зовсім не бракувало харчів. До того бабуня хоч і нездорова, але де тільки може, стане в чергу й роздобуде нам дещо з їжі, а я маю майже завжди молоко, і часто маю навіть трохи румянці тоді як інші діти в школі худенькі та бліді, бо не дуже наїдаються.

А, головне, моя бабуня завжди говорить по українському, а у нашому Дніпропетровську, який колись має називатися Січеслав, усі чешуть по російськи, а моя бабуня до кого не заговорить майже всі відповідають їй по нашому! Нема де правди діти і я, як прийду зі школи, також пару годин тарабаню чужою мовою. Моя бабуня не любить цього, терпить, не докоряє мені, тільки час від часу глипне на мене докірливо. А як хтось з посмішкою дивувався, що ми всі дома ходимо босі, мама хилила голову, а бабуня спокійно сказала, що й на селі люди ходять босі й є здорові, а тому й ми любимо босоніж ходити, й крім усього ще й заощаджуємо черевики й панчохи. А у мене чомусь черевики й панчохи так швидко рвуться!

Часто бабуні робиться недобре з серцем. Тоді вона лягає у нашій кімнаті, де ми спимо з нею. В перехідній кімнаті спить мама з татом, а у кухні вариться їжа й ми там їмо. Як бабуні стає недобре хтось з нас кладе їй на серце компрес з холодної води й оцту, а мама варить ще якийсь чай, добрий для серця. До лікаря бабуня не йде, бо це ні до чого, каже вона. Колись вона була, лікар оглянув її уважно й сказав, що серце слабе й їй треба ліків, а їх нема в продажі

Нераз, як я покінчу із моїми шкільними справами, а тата й мами ще нема, бо вони приходять аж коло 7 вечора з роботи, я підсідаю до бабуні. Я так люблю як вона

мене гладить по голові й розказує щось із свого життя. Оповідає так, що я майже бачу перед очима те все. Не раз від цього у мене сверблять очі й хочеться плакати, але й найсумніше оповідання вона вміє закінчити якось бадьоро. Дитинство у неї було страшне. Ціла її родина вимерла під час голодомору 1933. Вона одна залишилася в живих нічиєю і ніде! Якісь добрі люди, які втратили від голоду власну дитину, підібрали її й дбали про неї як про свою. Там вона зазнала родинного тепла, прийшла до себе від усіх перебутих страхіть під час голоду.

Через якийсь час на Україні знову появилося все, що треба для життя. Люди працювали, дбали про свою маленьку присадову земельку, мали городину, овочі з власних овочевих дерев, пеклося смачну паску, а бабуня мала радість і утіху фарбувати яєчка. Правда, фарб не було, але люди на селі завжди знають як собі зарадити й позичити кольори у природі, бо ж всі домашні тканини фарбуються рослинними красками. На Різдво, згадує бабуня, клалося сіно під скатерку, на стіл ставилося кутю, узвар та інші пісні страви. Спочатку приходили й колядники, які так гарно співали, але пізніше й це було заборонено. Як говорить бабуня про кутю, то каже, що така вона була добра з медом, горіхами й маком, що й тепер наче відчуває її смак. Потім бабуня підросла, люди казали що була гарною дівчиною, й вийшла заміж за доброго тихого чоловіка. Та не довго тривало її щастя. Чоловіка забрали на війну, де він поляг з самого початку. І знову бабуня залишилася сама, правда цей раз з 2 донечками. Вона боролась за життя з усіх сил. Працювала за двох, щоб утримати й виростити своїх дівчат, яких, як то кажуть, вона змогла вивести в люди.

Хоч моя бабуня дуже побожна, але до церкви не ходить, бо там правиться по московськи. То ж у неділю вона йде до нашої кімнати, стає на коліна й довго молиться не за себе, а за нас, за Україну та її людей, за мир і згоду між ними.

А як мама нераз журиться і трубується за харчі чи одежу, що вони так тяжко працюють, а купити пару добрих черевиків не дуже то й вистачає, або коли вже раз я піду до української школи, то бабуня завжди знайде спокійне добре слово, що на слідуючий рік напевне буде ліпше з харчами, що ось уже будується перша українська школа в місті. Будівля дійшла вже до четвертого поверху значить, що ось-ось дитина (себто я) піде вже до рідної школи й перестане цвірінькати по чужому.

Колись бабуня пішла до міста й довгенько забарилася. Ми вже стали турбуватися чи не трапилося чого. А вона прийшла додому хоч стомлена, але майже весела. Поклавши руку на серце, вона сказала: „Діти мої, якби ви знали як нам добре живеться і які ми щасливі! Ось у цій малій хаті ми живемо четверо, усі разом, любимо один одного, дбаємо один про одного, радімо й сумуємо разом. А ось у місті у парку я стрінула одну землячку. Вона приїхала десь із Заходу Європи побачить ще раз місто свого народження. Вона була сама, ми сіли на лавку й розговорилися. Я розповідала їй як ми живемо, а вона мені про себе. Казала, що там у них, як тільки батько або мати постариться, його приміщують у „старечий дім". Там кожний має свою кімнату чи навіть помешкання, має що їсти, не стоїть у черзі, на кожну хворобу дістає ліки, одежі має скільки йому забагнеться, але нидіє і в'яне від самоти та сумних думок та спогадів. Спочатку її діти й внуки приходили частенько, а потім все рідше й рідше, а останніми часами більше телефонують. Всі заняті, не мають часу й, мабуть, охоти займатися старою. І поїхати в Україну з нею не знайшлося нікого з дітей, внуків чи правнуків. Вона пустилася в далеку дорогу сама, стара й слаба! А ми є родина, всі разом у радості, як і в біді. Я певна, що мине якийсь час, людям мине страх й прийде розум до голови й всі вони заговорять по українському. Дніпропетровськ назветься Січеславом, школи будуть українські, люди пічнуть більше працювати й буде всього що їсти й пити. Повірте мені, козацькому роду нема переводу!"

ГРОМАДСЬКА ХРОНІКА

КРЕДИТ ЗА УКРАЇНСЬКУ МОВУ

ТОРОНТО, ОНТ.

На бажання української громади, за старанням Шкільного Радного Олеся Чумака, Рада Освіти міста Торонта погодилася надати Матурантам Курсів Українознавства кредит ОАСі за українську мову і літературу. Рада Освіти поставила вимоги щоб Матуранти додатньо написали 2½ годинний іспит укладений і провірений учителем кваліфікованим Онтарійським Міністерством Освіти, щоб цей іспит був написаний в мурах Середньої Школи Торонта і під наглядом кваліфікованого Директора.

Ця угода була випрацьована Радним Чумаком та Міністерством Освіти на прохання Школи Українознавства УНО Захід ще у 1980-му році, але українська громада тільки цього року рішила скористатися з неї.

Треба дати признання Українській Шкільній Раді КУК під здібним проводом Пані Люби Зараски, що повідомила всі школи українознавства в Провінції Онтаріо про іспити, котрі відбулися 28-го травня 1994 р. в школі Вест Торонто Каліджет під наглядом Директора Джін Деша і учительки Наталії Ємець.

Кандидатів було 46; 45 з Торонта і околиць та 1 з Оттави. Зі Школи ім. Юрія Липи 23; УНО Захід 9; ім. Івана Котляревського при Катедрі св. Володимира 6; ім. Лесі Українки 5, і троє „різних" — з атестатами з України, зі школи Бирнамторп і з Оттави.

Іспит був довгий на 10 сторінок і складався з різнородних питань. Ціль іспиту була вивідати загальне знання мови та літератури — як би кандидат собі дав раду опинившися в незнайомому україномовному середовищі. Були питання про особисте життя та довкілля; питання про вжиток певних граматичних форм; переклад з англійської мови на українську і навпаки. Була стаття з газети, прочитавши котру, треба було указати правильну відповідь з декількох поданих. Також треба було написати на одну із поданих тем або на тему власного вибору.

Найбільше писали на тему „Що мені дала українська школа". Молодь висловлює вдячність учителям і батькам, що не здались в тяжкі, особливо молодші, переломні роки і довели до того, що з часом пробудилася свідомість інтелектуальна та національна і вони кінчили українознавство тріюмфально. „В школі я запізнав багато друзів і зрозумів краще себе, хто я є. Школа наблизила мене до України" пише Петро Ґерилюк, „і я вдячний родичам, що мені дали ходити до української школи."

З питання літератури про улюбленого автора чи твір, половина студентів писала про Шевченка. „Поет, Пророк, Батько — Тарас Шевченко мав на мене найбільший вплив," пише Оленка Бандера. „З усіх письменників я його твори найкраще розумію і люблю. Хоч його вірші є глибоко символічні, вони написані простою красною мовою, яку легко розуміти. Мене найбільше цікавлять Шевченкові баляди бо вони віддзеркалюють народні думки. Моя улюблена баляда це ТОПОЛЯ. В ній дівчина полюбила козака, який мусів її лишити. Вона за ним дуже турбувалась і пішла до ворожки за поміччю. Ворожка дала їй зілля, яке мало все лихо загоїти. Дівчина взяла зілля три рази і зілля наробило дива — несподівано стала тополею..."

Були також уривки з літературних творів, до котрих треба було додати автора, назву твору і провідну думку. На кінці був вірш Павла Тичини ГАЇ ШУМЛЯТЬ — прочитати і подати про нього свої думки.

Висліди іспитів загально були дуже добрі. Найвищу оцінку, здобула Євгенія Жигота зі Школи ім. Лесі Українки. Визначно написали також Павло Галабій (Юрія Липи); Мирослава Хомик (УНО); Теодор Прибитков (Юрія Липи); всі вони недавно прибули з України. З народжених в Канаді визначно написали Оленка Бандера, Юрій Чумак, Андрій Шендел, Ліда Думин, Орест Скляренко і Оля Дудак, котра народилася в Польщі, але зовсім не знала української мови перед тим як поступила до української школи. Середня оцінка 80. Це показує, що наші студенти, котрі переходять Матуру Українознавства, є дійсно здібні, спосібні до праці і свідомі важливості зберігання української мови і культури.

Вітаємо українську молодь з успіхами і бажаємо щастя та плідної праці в українському громадському житті! На многі літа!

Наталія Ємець

ПРО РІДНУ ШКОЛУ В РОБЛИН, МАН.

Літня школа в Роблин, Ман. 1993.

При громаді Св. Івана Хр. в Роблині, Ман. існує Рідна Школа.

Цього літа наука в Рідній Школі відбувалася в днях від 11-го до 22-го липня в державній школі в Роблин, Ман., під кличем "Рік Родини — Рік Українського Навчання". Учнів прибуло чимале число, вони приїхали з таких частин як: Калґері, Алта., Лакі Лейк і Тоґо, Саск., Флин Флон, Вінніпеґ, Росел, Інґлис і Роблин, Ман. Всіх учнів було 34, учительками були: Віра Зміївська — котра вчила початкову клясу, Анна Горбай — середню клясу, а Ганя Стиба — старшу клясу. Щоранку наука починалася спільно у всіх клясах молитвою "Отче наш", а відтак учні розходилися до своїх кляс научатися української мови. По пів години, два рази на день учні вчилися українських пісень під проводом Віри Зміївської і Гані Стиби. Кожного дня по обіді учні ще мали продовження науки української мови, а відтак інструктори викладали лєкції писання писанок, хрестикове вишиття, кераміки, різьби, плетення соломкою та вчилися українських танків.

Мистецтво вчили: писання писанок — Софія Островська, хрестикове вишиття — Анна Стиба і Анна Горбай, кераміку — Одарка Стиба-Виєр, плетення соломкою — Вайлет Стиба. Українські танки — Віра Зміївська, Алена Стиба, Тарася Анна Стефанів і Йосиф Ческів.

Один день був присвячений виробленню пасок і колачів. Анна Горбай раненько заміс-

сила досить тіста для всіх учнів. Коли зійшлися всі учні, Софія Островська пояснила значіння цих традиційних хлібів в Україні і тут в Канаді. Вчили виробляти паски й колачі слідуючі: Єлесивета Никифорак, Анастазія Болозюк, Павліна Курчак, Анна Стиба, Анна Горбай, Софія Островська, Марія Антош, Василина Козменюк, Ганя Стиба і Віра Зміївська. По виробленні пасок й колачів учні під проводом своїх учительок співали пісні, а матері приготовили смачний обід. Учні забрали по одному колачеві додому, а решта заморозили, по одній пасці й колачеві на виставку.

Всі учні мали нагоду представити свою виставку, яка складалася з: знимки Рік Родини, паски і колача, кераміки, вишивки, писанки, плетення з соломки і різьби. Вся ця виставка гарно виглядала під час концерту.

Концертова програма Рідної Школи відбулася в п'ятницю, вечером 22-го липня, в шкільній авдиторії з гарною участю присутніх. Програмки виписали і приготовили: Зеновія Зміївська і Ґейл Ческів.

Програмою, яка мала 22 точок, керувала Віра Зміївська, вона привітала всіх присутніх і попросила щоби всі встали. Учні відспівали "О Канадо" і "О Україно". Вступне слово виголосила Анна Горбай, вона привітала родичів та всіх присутніх, зокрема гостя бесідника д-ра Романа Єринюка з Вінніпеґу. Пані Горбай подякувала родичам, бабусям й дідусям, що дбають про виховання дітей та внуків й посилають їх до Рідної Школи на науку. Між іншим, вона підкреслила, що члени в громаді мають завдання дбати про виховання дітей в українському дусі і щоб вивчали нашу рідну культуру, а це все вони одержать в Рідній Школі.

Після вступного слова, всі діти Рідної Школи привітали танцем, а Матвій Стиба і Лариса Горбай хлібом та сіллю і сніпком пшениці нашого гостя д-ра Романа Єринюка. Слідували дві пісні — "Учітеся брати мої" і "Пильний школярик". Гетер Стиба і Стефанія Виєр продеклямували "Українська мова". Старші дівчата відтанцювали український танець. Всі разом учні продеклямували "Школа, рідна школа" та відспівали пісню "Ой у вишневому садочку". Хлопці з охотою відтанцювали український танець, знову слідували дві пісні "У горах Карпатах" і "Чемні школярі". Всі пісні учні відспівали добре і з веселим настроєм. Танець-дует виконали знаменито Гетер Стиба і Стефанія Виєр. Група дівчат відспівала милозвучну пісню "Тиха ніч залягла". Новий вінковий танець під співом "Село" виконали всі дівчата дуже гарно. Пісню "Хлопяче життя" відспівали хлопці. Танець сольо виконав здібний танцюрист Давид Фентон, учасники нагородили його гучними оплесками. Віра Зміївська продеклямувала з чуттям вірш "Звернення дітей до батьків", ця деклямація надавалася в цей Рік Родини. Гуцульський танець відтанцювали тріо — Алена Стиба, Христя Барановська і Аменда Айзер. Зеновія Зміївська представила промовця д-ра Романа Єринюка, як представника фундації Тараса Шевченка і Колеґії Св. Андрея. Д-р Єринюк в своїй промові заохотив слухачів, зокрема учнів Рідної Школи, вони його дуже уважно слухали, він ставив їм питання, а вони йому відповідали. Він заохочував дітей, щоби вони щороку приходили до Рідної Школи і научалися рідної української мови, бо це їм потрібно на будуче. Д-р Єринюк зложив признання учителям і інструкторам, що дали свій час на піддержування української культури. Він, як член Дирекції Фундації ім. Тараса Шевченка сказав, що фундація дає фінансову піддержку на провадження Рідної Школи, і він бачить, що Рідна Школа в Роблин дала дітям ту нагоду багато навчитися за такий короткий час. Побажав багато успіхів, працювати на добро українського народу.

Ленора Фентон зложила подяку д-рові Єринюкові і представила учителів і інструкторів та нагородила їх від Рідної Школи. Кінцевий танець виконали всі учні, кожний з них випробував свій танцювальний талант. Кінцеве слово сказала пані Павліна Курчак, вона зложила подяку від родичів, бабусь та дідусів — директорці пані Анні Горбай, учителькам — Гані Стибі та Вірі Зміївській — та всім інструкторам і заразом подякувала всім учасникам, що прийшли дати учням моральну підтримку, а учнів похвалила за їх гарну виставу. Піснями — "Де згода в родині" і "Ще не вмерла Україна", закінчено програму концерту Рідної Школи.

Всі учасники були запрошені до залі Української Православної церкви на перекуску. Перед їдою діти проспівали молитву "Отче наш", а після перекуски ще довго розмовляли родичі, а діти прощалися одні з другими до побачення на слідуючий рік.

Я, як директорка управи Рідної Школи, бажаю висловити сердечну подяку всім тим установам, що помагають фінансово піддержувати нашу Рідну Школу, ними є: Фундація ім. Тараса Шевченка, з Манітобського Уряду — Малтикалчурал Едвайзорс Консел та Українська Православна церква Св. Івана в Роблин. Членам церковної громади подяка: п. Степанові Курчакові, Миколі Протосевичові і Олені Стефанів за щирі пожертви, п. Володкові Козменюк за вживання його телевізора і відео, учні багато навчилися з фільмів: "Різдво в Україні", "Земля спадщини" — про перших українських поселенців в Канаді, та діточого фільму "Тітка Квітка".

Цього року управа Рідної Школи придбала 12 народних строїв для хлопців і дівчат. Вся праця як, шиття і вишиття була безплатна, щоби зібрати більше фінансів, управа заряджує продаж печева і розігравки. Маємо надію на Бога, що наша праця увінчується успіхами на будуче, українському народові на славу.

Анна Горбай

65 ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ БАСАРАБОВОЇ У ГЕФОРД, САСК.

Дата 19 червня 1994 року відзначається як історичний день у житті С.У.К. відділу Ольги Басарабової: у цей день врочисто відсвяткували 65-ліття існування відділу (1929-1994).

Храмове свято розпочалось Святою Літургією у церкві Святого Духа. Служив отець С. Ломашкевич.

При вході до церкви членки уквітчали живими квітами членок і бувших членок, котрі були запрошені на це велике свято.

Після Богослуження відправив отець панахиду за усіх померлих членок. Усі тримали свічки. Отець привітав усіх гостей і запросив до Укр. Народного Дому на обід.

Після панахиди вийшла процесія на двір, де відбулося храмове водосвяття. По мирування приїхали усі до Народного Дому на обід.

Авдиторія була відповідно прибрана. Гості мали український настрій. На стінах висіли українським вишиванням рушники на образі Ольги Басарабової, смолоскип і відзнака „Рік Укр. Православної Родини". На середині сцени була відзнака 65 літ 1929-1994 і „Рік родини".

На столі і стіні знимки і книга діяльності відділу впродовж 65 літ існування. Головний стіл був прикрашений українським обрусом, квітами і свічками. На правій стороні стояли три колачі, котрі спекла Е. Никіфорук, а на середині лежав ювілейний торт з написом 65 ліття, який спекла і удекорувала Е. Безмутко. Збоку стояв прапор С.У.К.

Голова церковної громади пан Іван Кіндрачук, привітав усіх гостей і попросив отця до молитви.

Після обіду приступили до програми цього великого свята. Олеся Михайлюк, як господиня програми, покликала отця до молитви.

Слідував привітальний привіт від голови Савелі Гарах.

Предсідниця представила головний стіл. За столом сиділи: голова — Савеля Гарах, 65 літні членки — Анна Ткачук, Анна С. Яківчук, Анна Симчич. (На жаль пані Симчич здоров'я не позволило бути разом із нами) і пані Зеновія Юзик — голова Провінційної Управи.

Від голови церковного заряду вітав пан Іван Кіндрачук. Він привітав відділ теплими словами, сказав, яку велику ролю відограє Союз Українок при церкві. Після слідувала пісня „Ой у гаю при Дунаю" жіночого хору під проводом диригентки Олесі Михайлюк.

На знимці з лівого боку стоять — Олеся Михайлюк, Дзін Гарбуз, Анна М. Яківчук, Ліда Ланська, Анна Семко, Оля Смитанюк, Марія Карплюк, Стела Гавриш, Елисевета Безмутко, Елисевета Никіфорук, Катерина Семко. Сидять — Савеля Гарах, Анна Ткачук, Анна С. Яківчук, Зеновія Юзик, Настя Гарбуз.

Стефанія Гавриш прочитала історію нашого відділу. Савеля Гарах представила гостю — бесідницу пані Зеновію Юзик. Тема промови була „Рік Родини". Далі відспівав хор „По Діброві Вітер Віє". Важливою точкою програми було ушанування почесних членок. Савеля Гарас ґратулювала пані А. Ткачук і пані А. С. Яківчук за їх щиру працю впродовж 65 років приналежности до відділу. Вона вручила букет червоних рож, а голова Провінційної Екзекутиви вручила грамоти.

Кожна членка одержала одну червону рожу і грамоту. Після вручення грамот Іван Кіндрачук, голова громади покликав голову Савелю Гарас і вручив таблицю для жіночого Товариства з написом:

Congratulations to the Ukr. Womens Assoc. of Hafford on their 65th Anniversary June 19-1994. In appreciation for devoted service to the Hafford Holy Ghost Parish. 1929-1994.

Кінцеве слово висловив о. С. Ломашкевич. Олеся Михайлюк подякувала отцеві, гостям і всім учасникам за їх поміч і присутність у відсвяткуванні 65 ліття відділу.

Відспівано „Достойно є". Подано Чай і Ювілейний Торт. Усі весело провели час роз'їхались домів.

Референтка „Променя"
Ольга Сметанюк

НА МІСТОЧКУ

Муз. А. Ф. Філіпенко *слова Г. Бойка*

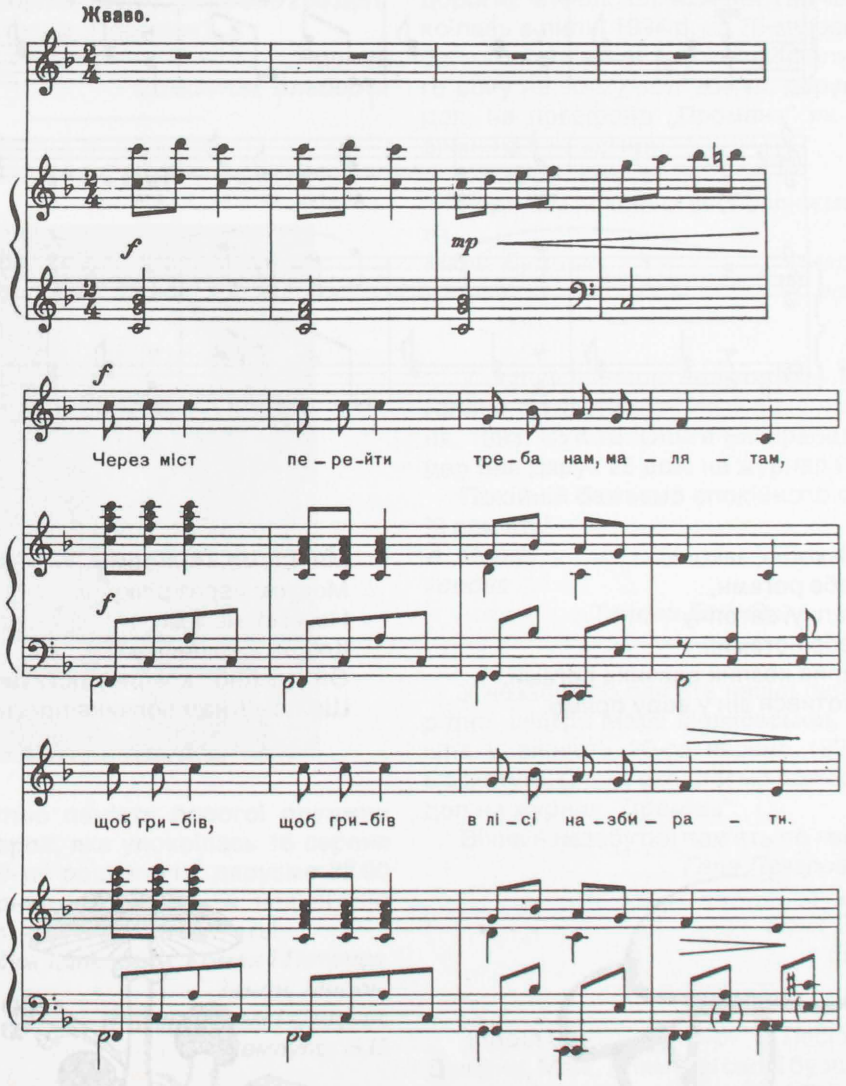

Через міст перейти
Треба нам, малятам,
Щоб грибів, щоб грибів
В лісі назбирати.
На місточку вовчик спочиває,
На місточок діток не пускає.

Він гарчить, він гарчить,
Клацає зубами:
— Не пущу, не пущу
Діток за грибами! —
Вийшов козлик з зеленого гаю
Він сердито вовчику гукує:

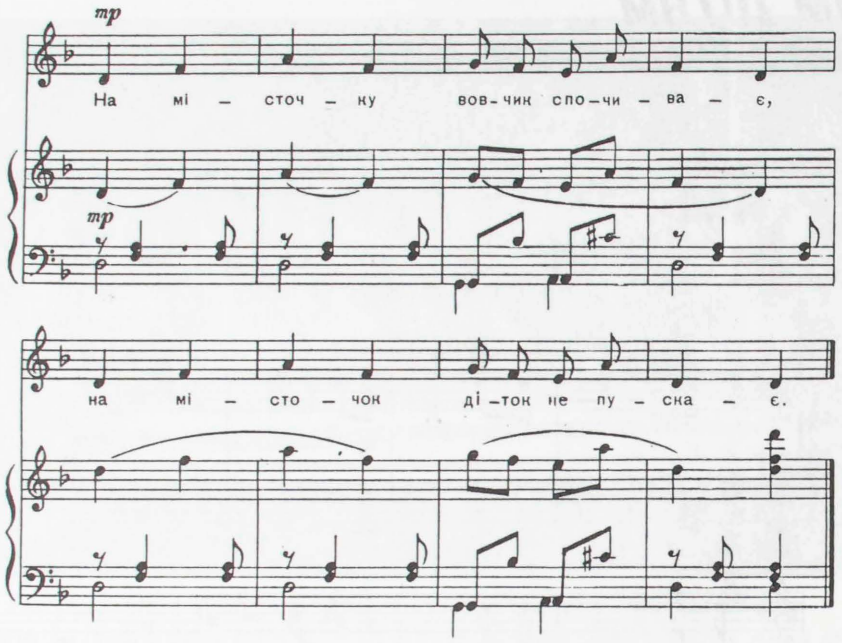

— Заколю, заколю
Я тебе рогами,
Затопчу, затопчу
Я тебе ногами!.. —
Вдарив козлик вовчика рогами,
Покотився він у воду прямо.

Ми йдемо, ми йдемо
Мостом через річку,
Несемо, несемо
Козлику травичку.
Ой, спасибі, козлику рогатий,
Що поміг нам вовчика прогнати.

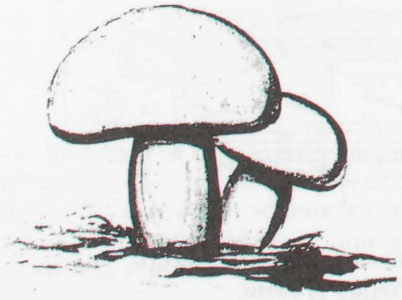

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

В незабутню пам'ять нашої дорогої мами, баби і прабаби **Явдокії Волчанської,** що упокоїлась 9-го серпня 1994 р., даруємо 200 дол. на пресовий фонд „Променя".

Родина
Едмонтон, Альберта

———————

БЛ. П. ЯРОСЛАВА ВОРОХ

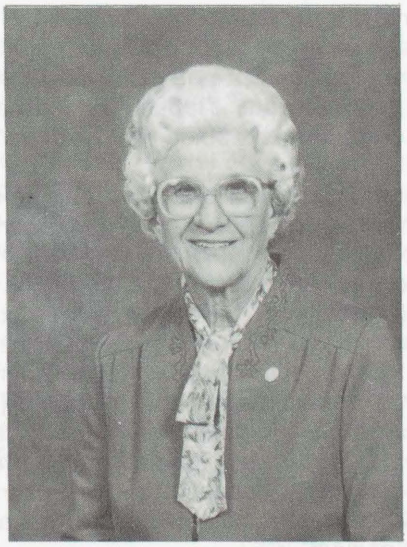

У незабутню пам'ять дорогої дружини **Ярослави Ворох,** яка упокоїлась 16 серпня 1993 р. на 69-му році життя, даруємо 32.00 дол. на журнал „Промінь" як нев'янучий вінок на її могилу. Вічна їй пам'ять!

Муж Іван, сини: Роман і Петруся,
Зенон, Мирон.
Внуки: Аврам і Стефан.
Кемлупс, Б.К.

Відділ ім. Лесі Українки в Вінніпезі в пам'ять своєї членки **Зенові Креп'якевич** дарує на журнал „Промінь" 25.00 дол. як нев'янучий вінок на її могилу.

Вічна їй пам'ять!

Олена Герриті — голова
Галя Майба — фінанс. секр.

Відділ Союзу Українок ім. Ольги Кобилянської в Саскатуні в незабутню пам'ять дорогих членок, бл. п. **Анни Тимчатин** (упокоїлась в липні 1994 р. на 75-му році життя і бл. п. **Теклі Найчук** (упокоїлась в липні 1994-го року на 90-му році життя, даруємо 30.00 дол. на пресфонд „Променя" як нев'янучі вінки на їхні могили.

Вічна їм пам'ять!

Родинам покійних висловлюємо співчуття.

Марія Буджак — голова
Марія Дорош — референтка

———————

У першу річницю смерти нашої почесної голови, **Розалії Баран,** яка упокоїлась 2 серпня, 1993, СУК ім. Ольги Басарабової в Тандер Бей дарує 25 дол. на журнал Промінь.

Покійній бажаємо спокійного сну. Вічна їй пам'ять!

А. Морфі — голова
Б. Карпюк — секретар

Тандер Бей, Онт.

———————

У незабутню пам'ять нашої любої двоюрідної сестри **Марії Марковської,** що відійшла у вічність 20-го червня 1994 року в Саскатуні, Саск., складаємо пожертву 50.00 дол на журнал „Промінь".

Вічна й незабутня пам'ять по нашій Марії!

Галя Лазарович-Липка
з Гамільтону
Зоня Лазарович
з Едмонтону

———————

Відділ Союзу Українок ім. Лесі Українки в Давфин, Ман., в пам'ять своєї бувшої членки **Анастасії Возній,** яка упокоїлась 7-го вересня 1994 р. дарує 20.00 дол. на прес. фонд „Променя" замість квітів на свіжу могилу.

Родині висловлюємо щирі співчуття, а покійній Анастасії Вічная Пам'ять.

Марія Пресунька
реф. „Променя"

БЛ. П. АНАСТАЗІЯ (БОДНАРЧУК) ГРИЦІВ

У середу 22-го червня 1994 в Бетелфорд Юнійон шпиталі на 93 році життя упокоїлася Анастазія Гриців.

Анастазія народилася 23-го серпня 1900-го року в селі Торговиця повіт Городенка в західній Україні. Була наймолодша з чотирьох дітей Василя й Параскевії Тріщук. Приїхала до Канади з родичами в 1902-му році до односельчан у Вейнт Джуліян, Саск. Того ж року перебралися до Карпентир, Саск., де фармерували до 1917-го року коли перейшли до Мічам на сталий побут.

10-го червня, 1917 року Анастазія вийшла заміж за Стефана Боднарчука, молодого фармера. Було у них семеро дітей. Переживали вони багато недостатків і прикрости але все старалися виховувати дітей в релігійному дусі з любов'ю до свого рідного. Анастазія була членкою Укр. Прав. Церкви, Народнього Дому і відділу Союзу Укр. Канади. В 1986 році, коли була членкою відділу Ганки Раманчич в Саскатуні, вона одержала від централі грамоту за 60 років членства при Союзі. Анастазія займала місце в заряді і була сестрицею при церкві до 1960 року. З мужом Стефаном подарували землю на якій ще й досі стоїть Укр. Прав. Церква у Мічам, Саск.

В 1959-ім році Анастазія повдовіла. Слідуючого року перейшла до Норт Бетелфорд. У 1965 вийшла вдруге заміж за Николу Гриців. Вони мешкали у Вонда і Кадворт, де Анастазія дальше продовжувала членство при СУК. У 1980 вони перебралися до Саскатуну і перебували в Домі Іларіона, були членами церкви Всіх Святих і жертвували на речі для новозбудованої церкви. Анастазія була членкою відділу СУК ім. Ганки Романчич у Саскатуні.

У 1983 помер муж Никола. Анастазія перебувала в домі Іларіон до 1988, коли перейшла на побут до Норт Бетелфорд. Жила у „Дийвидсон Менор" два роки, потім мешкала в домі догляду старших „Ривер Гайтс Лодж", а після трьох років в „Ріджонал Кир Сентер".

Покійна залишила в смутку двох синів, Івана (Марію) в Торонто, Онт., Мирослава (Олесю) в Принс Алберт, Саск. і трьох дочок, Анну Солтис і Михайлину Крос в Торонто, і Марію (Ярослав) Котик у Норт Бетелфорд. Дві дочки упокоїлись в Торонто — Павліна Лов у 1983 і Олеся Ґавдж в 1985. З другого подружжя залишила пасербок Марію (Йосиф) Гнатів і Галю Гриців в Саскатуні, Савелю (Федір) Олексин в Принс Алберт, Лесю Дяків у Кадворт і пасерба Гриця (Розалію) Гриців у Ровзтавн, Саск., 14 внук, 47 правнук і 3 пра-правнук.

У неділю вечір, червня 22-го в церкві Всіх Святих у Саскатуні була відправлена Панахида, а 23-го червня був відслужений чин похорону. Панахиди і похоронні відправи служили о. Богдан Семчук і о. Славомир Ломашкевич. Дякували о. Олекса Гупка і його син Юрій. Хрест вносив зять Ярослав Котик, а труноносцями були внуки — Мирон Саранчук, Омелян Саранчук, Тарас Боднарчук, Богдан Боднарчук, Мирон Боднарчук і Іван Хрущ.

Після панахиди, відділ СУК ім. Г. Романчиич видали перекуску, а після похорону в Авдиторії Всіх Святих, заходом місцевого відділу СУК відбулася поминальна трапеза. Отець С. Ломашкевич провів молитву. По обіді о. Б. Демчук висловив співчуття. Стар-

ший син Іван подякував, в імени родини, отцям, дякам, і труноносцям за їх обслугу, а відділу СУК за видання смачного обіду. Також подякував всім, котрі в який спосіб помогли в часі родинного горя.

Спи дорога наша мамо і бабо. Ми будемо молитися, щоб Господь оселив твою душу у Царстві Небесному.

Вічная Пам'ять.

М. Котик

СОРОКОВИЙ ДЕНЬ УПОКОЄННЯ АНАСТАСІЇ БОДНАРЧУК-ГРИЦІВ

В 40-ий день упокоєння бл. п. Анастазії Боднарчук-Гриців, нашої дорогої мами, бабусі і прабабусі, котра упокоїлась 22-го червня 1994 р., була відслужена Панахида.

Члени ближчої і дальшої родини були присутніми на панахиді, яку відправив отець настоятель Ф. Легенюк в неділю 31-го липня цього року в церкві св. Анни, Скарборо, Онтаріо. Після панахиди відбувся поминальний обід, який приготовали донька Анна, син Іван і невістка Марія.

Спи дорогенька мамо, бабусю і прабабусю, а милий Господь нехай прийме вашу душу до царства небесного. Пам'ять про вас буде жити вічно з нами!

Даруємо 25.00 дол на журнал „Промінь" як нев'янучий вінок на їхню могилу.
ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ!

Марія Боднарчук
невістка
Скарборо, Онтаріо

БЛ. П. ЗЕНОВІЯ СИТНИК КРИПАКЕВИЧ

22 серпня 1994, похоронне заведеня "Croro" з Вінніпеґу доставело тіло бл. пам'яті Зеновії Ситник Крип'якевич на 10 годину ранку до церкви св. Юрія у Давфрині, де похоронні відправи відслужили о. парох Тарас Маковський і дяк Ф. Швець.

Членки відділу СУК ім. Лесі Українки з головою п. М. Підлинним віддали своїй колишній членці останню пошану стійкою з прапором і свічками. Тіло пок. Зеновії проваджено на цвинтар "Riverside", де муж Михайло Ситник похований.

Тризна відбулася в Православній Авдиторії. Довголітня приятелька пок. Зеновії, п. Марія Білоус, переказала дещо з пережитя з часів їхнього знайомства. Теплими словами згадували покійну ЮстинаТалмаш і Гелен Гендерсон.

Йосиф Ситник від родини подякував о. парохові Т. Маковському, дякові Ф. Швець і всім присутнім за поміч і участь в похороні бл. п. Зеновії Ситник Крипякевич.

На заклик п. Марії Білоус зробити збірку на журнал „Промінь" присутні зложили $63.00, як нев'янучий вінок на її могилу.

Вічна їй пам'ять!

Марія Пресунька
референтка Променя

БЛ. П. НИКОЛА ВЛАД

Упокоївся 5 серпня 1994 р. у Вінніпеґу на 93 році життя. Прибув до Канади 1907 р. з села Грушівці, західна Україна. Він одружився з Галеною Баськевич 1928 р. Після успішного фармерування коло Ст. Джін, Ман., вони осілися в Вінніпеґу 1953 р. Від цього часу Никола віддав більшість свого життя як добродійний член Православної Катедральної громади Пресв. Тройці, Колеґії і Ордену Св. Андрея і Тов. Укр. Самостійників.

Покійний залишив в смутку дружину, дочку Орисю, сина Бориса, три внуки, два брати, три сестри і дальшу родину. Протопр. Д. Лучак відслужив панахиду при співі хору під дириґентурою д-ра Івана Майби, 9-го серпня, а похорон 10-го серпня в Катедрі Пресв. Тройці у Вінніпеґу. Члени Ордену Св. Андрея служили як Почесна Сторожа і як тілоносці.

Від родини син Борис висловив подяку всім учасникам і переповів дещо про незабутні моменти з батьком. Тризна закінчилася молитвою і співом ВІЧНАЯ ПАМ'ЯТЬ.

Родина покійного зложила $100.00 на „Промінь".

Сусід

ВІСТІ З ЦЕНТРАЛІ

КОМУНІКАЦІЯ

Просимо читати на зборах „Вісті з Централі", які кожного місяця поміщуються в Промені у двох мовах. Ми маємо дуже багато позитивних відгуків про цей спосіб комунікації. Членки оцінюють цей тісніший зв'язок з Централею. Дякуємо за Ваші вислови та щирі побажання.

Просимо також кожного місяця прочитати і англомовну частину "News from the National Office", бо ми стараємося не повторювати ті самі теми в двох мовах, а описувати інші.

ДОТАЦІЇ

Приємно повідомити, що ми одержали дві дотації на підтримку нашої конференції з нагоди Року Родини, яка відбулася літом цього року у Вінніпезі. Фундація Тараса Шевченка відгукнулася з підтримкою в сумі $1000. Відділ Спадщини при Федеральному Уряді Канади прийняв нашу аплікацію на фінансову допомогу для конференції та призначив нам дотацію в сумі $17,500.

Це є доказ, що уряд дальше звертає увагу на справи багатокультурности та жіноцтва і розуміє важливість таких конференцій, одну з яких ми відбули цього літа.

Голова Орися Сушко і кореспонденційна секретарка Галя Липка приймають чека від представниці уряду.

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA, National Office
851 Barton Street East, Hamilton, Ontario L8L 3B4 TEL.: (905) 312-4742 FAX.: (905) 524-5362

NEWS FROM THE NATIONAL OFFICE

ACCOMPLISHMENTS OF UKRAINIAN WOMEN

We are always pleased to recognize and support the accomplishments of women in today's society. It is, therefore, with great pleasure that we greet **Anna Ralko,** the newly-elected Chairperson of the Board of Directors of Trident Press. Ms. Ralko brings to this position much expertise in the areas of administration and leadership, which along with her many years of church and community involvement will prove extremely useful in this new endeavour.

Sincere best wishes are also extended to **Lydia Hawryshkiw,** who has recently been appointed to the position of Executive Director of the Ukrainian Canadian Congress (UCC) Headquarters. Ms. Hawryshkiw's experience with the UCC, both as Assistant Executive Director and with the Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko, in addition to her active community involvement, have provided her with a wealth of experience which will prove extremely beneficial as she carries out her new responsibilities.

In both of the above instances it is the first time women have been appointed to these very responsible leadership positions within the Ukrainian community.

GRANT APPROVAL

We are very pleased to announce that we have been successful in our application for funding for our "Year of the Family" Conference, held this past July in Winnipeg, Manitoba. The Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko responded to our request by granting $1000.00 towards our conference expenses. Multiculturalism, The Department of Canadian Heritage has awarded the Ukrainian Women's Association of Canada a grant in the amount of $17,500.00 towards related expenses. This funding will be applied to the various expenses incurred related to the conference. In submitting our proposal we stressed the importance of building on this very special "Year of the Family" to assist us in focusing on the direction we should by taking to be prepared to meet the challenges of the 21st century. We stated that *families constitute the basic unit of society and therefore warrant special attention and care.* We stressed *the importance of working together to maintain a compassionate, productive and tolerant nation.* We are extremely pleased that the needs of our Association, as outlined in our proposal, have been recognized by the federal government.

Please refer to the Ukrainian section, „Вісті з Централі" for a picture of Orysia Sushko, President, and Halia Lypka, Corresponding Secretary, receiving the cheque for our grant from Multiculturalism, The Department of Heritage, presented to us by Deputy Prime Minister, Sheila Copps' Executive Assistant in Hamilton.

Orysia Sushko
President

UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA, National Office
851 Barton Street East, Hamilton, Ontario L8L 3B4 TEL.: (905) 312-4742 FAX.: (905) 524-5362

ENGLISH SECTION

WHY JOIN THE U.W.A.C.? — FIVE REASONS

From time to time, I meet women who ask why they should belong to the Ukrainian Women's Association of Canada.

"I'm not interested in making pyrohy", they scoff, "so what's in it for me?"

Such an attitude shows a basic lack of understanding of what our Women's Association is all about. The branches that make up the Ukrainian Women's Association of Canada are **not** primarily catering groups — although that may get the most recognition in the community. In fact, each local branch is, first and foremost, an educational and cultural organization devoted to supporting the Ukrainian Orthodox Church and to preserving and developing our Ukrainian heritage.

To the scoffer, the hesitant, the would-be and the inactive member, I say there are **at least five reasons** why you should become an active member of your local branch of the Women's Association.

• The first reason is that this organization is UNIQUELY OURS. There is no other organization for Ukrainian Orthodox women in Canada. No other organization is devoted to supporting the Church and to encouraging and helping its women — to helping **you** to become the best you can be as a wife, a mother, a Christian — as a person. Today, we are constantly being pulled here and there by numerous demands on our time and skills. The Women's Association can help you to keep yourself centered in our Ukrainian Orthodox faith by keeping you actively involved with other Orthodox Christians.

• The second reason to become an active member is that this is YOUR HERITAGE. The Ukrainian Women's Association has a long and proud history. Its members have built churches and halls; helped newcomers to settle into the community; fought forest fires, floods and wars; struggled against great opposition to keep and to nourish their language and culture; and worked to pass laws that make Canada the great nation it is today. It is a basic human need to belong to and to believe in something greater than just oneself. The goals of our Women's Association transcend time and politics to speak to the greater person inside each of us —the person we want to be — the person we **can** be.

• The third reason for becoming an active member is WHAT YOU RECEIVE. The branch cultural and educational activities teach us, help us to grow, entertain us and help us to teach our children and families. The dance class, the language class, the branch library, the seminar, the lecture, the workshop, the weaving class, the concert, the *pushchenya* or *Malanka* dance — all these help us to celebrate the myriad facets of our Ukrainian heritage and to teach them to our children. A household cannot preserve its cultural heritage in isolation from other members of that heritage. By joining together, we help each other preserve and nourish, and teach our faith and our culture.

• The fourth reason to join the Women's Association is for WHAT YOU CAN GIVE back. In order for one or more members to receive a benefit, one or more members must give — sharing skills, knowledge, expertise, time and/or enthusiasm. Whether you can demonstrate pysanka writing, or organize a dance, or make cabbage rolls, or visit the sick and homebound, this is the organization for you. There is a place for **every** Ukrainian Orthodox woman in this organization — whether you were born to

this heritage or you married into it, whether you speak Ukrainian or not. By taking part in branch activities, you can use and develop your abilities and often find new ones you didn't know you had. In the Women's Association, we share. We teach. We learn. We form and strengthen our friendships. We grow as persons. Thus, even in our giving, we keep on receiving.

- The fifth reason for you to be an active part of our Women's Association is that it is YOUR LEGACY for the future. Just as this organization is our heritage from the past, so do we also want to leave a lasting legacy for the future. We build self-esteem by reinforcing our confidence in who we are. We strengthen our hope in the future by re-affirming the heritage we are a part of. We want to make the future better than the past. Our Women's Association helps us to do that by being a long-standing, non-political organization devoted to education, culture and self-improvement.

The Book of Proverbs tells us that a person's gift makes a place for him. So, to you, the scoffer, the hesitant, the would-be, the inactive, I say: examine your gifts — your abilities, your interests, and find a place for yourself in your local branch of the Ukrainian Women's Association of Canada.

Join us, and grow!

submitted by Carla Kozak
President,
Alberta Provincial Executive

CURRENT AFFAIRS

AN URGENT REQUEST TO ALL U.W.A.C. MEMBERS — TO PROTEST BST GROWTH HORMONE

Editor's Note: In April 1994 a request to all members of the U.W.A.C. was sent, via provincial executives, to protest against Canadian government approval (through Health and Welfare Canada) of the ***Bovine Somatotropin (BST)*** *synthetic growth hormone.*

Our National Executive of the U.W.A.C., particularly President Orysia Sushko and Convenor of Ecology Helen Raycheba, is very actively involved in asking for all members' support. Anyone who consumes ***milk*** *products in some form is affected.*

Reprinted below is some further information about this issue — and what you can and should do to support this protest.

WHAT IS BOVINE SOMATOTROPIN?

Recombinant Bovine Growth Hormone (rBGH) or Bovine Somatotropin (BST) was approved for use by dairy farmers in the USA by the Food and Drug Administration (FDA) on November 5, 1993. But the name rBGH was dropped because the word "hormone" scares people. Henceforth, it is now known as BST only.

BST is a synthetic growth hormone which is injected into dairy cows every two weeks, making them produce more milk. The manufacturer of BST, the Monsato Company of St. Louis, Missouri, claims to have spent millions of dol-

Continued on page 26

lars on its development, had more than 120 scientific studies over 9 years and has the endorsements from the World Health Organization and American medical associations. In spite of the opposition of many dairy farmers Monsato is promoting its use in Canada now.

Opponents to the use of BST in both Canada and USA say no one knows how safe it is for humans or what effect it will have in the long term. Milk is a good nutritional product, BST does nothing to improve its quality and enough milk is produced in both countries so BST is not needed.

Some studies have shown that BST increases stress in cows; they have more reproductive problems and often an increase in udder infections, which will contain pus and bacteria and so lower the quality of milk. Even FDA and pro-BST scientists admit to these problems but say not to worry.

"All such side effects can be offset by antibiotics, more visits by a veterinarian and frequent reproductive analysis!"

A SERIOUS PROBLEM

Multinational drug companies are powerful, aggressive and have millions of dollars to spend on advertising, lobbying and persuasion. Some dairy farmers truly believe that by using BST they will need fewer cows and make more money. Others have an absolute faith in technological science and no one can convince them otherwise — that although science has brought great benefits, it has also been the cause of huge disasters.

This is a serious situation. Health and Welfare Canada was very close to approving its use in this country. The huge multinational drug companies are very powerful and are lobbying very hard to get approval. In the USA, they have convinced the FDA to warn the dairy industry not to label hormone-free milk. (*"The New York Times"*, February 8, 1994). In Canada, Monsato Company is threatening to sue the Government of Canada if it refuses approval (*"Sunday Morning CBC Radio Program,"* April 3, 1994).

One unnamed Member of Parliament was quoted as saying, "Who sets policy in Canada — is it our people or the pharmaceutical company?"

Consumers cannot rely on our universities for further information. Both federal and provincial governments have cut funding for research in Canadian universities, while chemical firms have invested huge amounts for research, especially in the biological sciences.

Can scientists afford to bite the hand that feeds them? (CBC Radio Program *"Ideas"*, March 22, 1994).

It is up to consumers to be concerned about their health. You — the consumer, must be alert and ready to protest when necessary. You have to band together, contact other concerned organizations in your localities and begin a serious campaign against the approval and use of BST in Canada.

The Consumers Association of Canada has prepared an excellent brief on BST for the Standing Committee on Agriculture and Agri-food (Ottawa, March 4, 1994).

During the spring of this year, many groups and individuals protested against the use of BST in Canada. The Standing Committee on Agriculture and Agri-food, chairman, Bob Speller, M.P. recommended in April, 1994, that the federal government legislate a **one-year moratorium on approval** of BST in Canada.

To date, there has been no action on the part of the Government to postpone a decision on BST. **Consumers have a good reason to be seriously concerned about this delay.**

WHAT YOU CAN DO

Remember, Recombinant Bovine Growth Hormone (rBGH) is the same as Bovine Somatotropin (BST). It is a **synthetic growth hormone** designed to be injected into dairy cows, forcing them to produce more milk. If you oppose its use in Canada, please take this request in hand and begin action at once.

Phone, write or fax your concerns, and protest against the approval of BST in Canada. Urge the Canadian government to act on the moratorium legislation.

Address the first letter to:

The Rt. Hon. Jean Chretien, Prime Minister of Canada, House of Commons, Ottawa, Ont. K1A 0A6

Send copies to:

1. The Hon. Ralph Goodale, Minister of Agriculture and Agri-food Canada, House of Commons, Ottawa, Ont. K1A 0C5

2. The Hon. Diane Marleau, Minister of Health, House of Commons, Ottawa, Ont. K1A 0C5

3. Jean-Paul Marchand, Opposition Agriculture Critic, House of Commons, Ottawa, Ont. K1A 0A6

4. Dairy Farmers of Canada (producers), 75 Albert Street, Ottawa, Ont. K1P 5E7

5. National Dairy Council (processors), 141 Laurier Avenue, Ottawa, Ont. K1P 5J3

6. Dr. Sol Gunner, Bureau of Veterinary Drugs, Health Canada, 3rd Floor, Brooke Claxton Bldg., Tunney's Pasture, Ottawa, Ont. K1A 0L2.

7. Consumers Association of Canada, P.O. Box 9300, Ottawa, Ont. K1G 3T9.

It is also very important to send copies to:

- your Members of Parliament, (especially if they are Liberals);
- your provincial Minister of Health;
- your area marketing boards;
- your local dairy processor;
- your local grocery store: grocers will not stock up on BST-related food if the customers refuse to buy it;
- **Western Canada,** send a copy to: Canada Safeway Ltd., Box 864 Stn. M, Calgary, AB T2P 2J6;
- **Eastern Canada,** send a copy to: Loblaws Supermarket Ltd., 22 St. Clair Ave. East, #601, Toronto, Ont. M4T 2S5

The National Office of the Ukrainian Women's Association of Canada would be very grateful for copies of all your letters and faxes and would be pleased to hear of action taken, of successes, of setbacks, of incidents, large or small. Good Luck.

— Orysia Sushko, President
— Helen Raycheba, C.M., Convenor of Ecology

HEALTH

GIVING YOUR KIDS A HEART-HEALTHY START

Heart disease isn't kid stuff — or is it? While heart disease usually strikes adults, the roots of the problem may begin in childhood, according to a recent study.

Researchers have found that children as young as 10 have fatty streaks in their arteries that may develop later into artery-narrowing plaques. Does that mean that all children should have their cholesterol level tested? What treatment, if any, should be given to children with elevated cholesterol levels?

First, don't panic if your child is found to have high blood cholesterol. At least one study

Continued on page 28

suggests that children may outgrow the condition. This means they should have repeated measurements, before any definitive diagnosis is made.

TO TEST OR NOT TO TEST

As with adults, high blood pressure, obesity, diabetes, and cigarette-smoking, in addition to high blood cholesterol, put children and adolescents at greater risk of heart disease.

However, children shouldn't need cholesterol testing on a routine basis unless there is a documented family history of coronary artery disease before the age of 50, or a family history of extremely high cholesterol. High-risk children should be checked by the time they are about 10 years old.

If your child has elevated blood cholesterol levels or other risk factors for heart disease, don't attempt treatment on your own. Extreme low-fat diets and other preventive measures that work well for adults may do more harm than good in children, particularly those under the age of two. Consult your pediatrician or physician for advice.

MAKING LIFESTYLE CHOICES

There are sensible lifestyle choices that can benefit your whole family. Researchers believe that elevated blood cholesterol levels in adults result from poor eating habits developed from birth. Experts agree that moderate reductions in fat, and they stress *moderate,* are safe for all children over the age of two — even those who don't have any evident risk factors.

"Kids should start with the principles of heart-healthy eating when they are young," says Dr. Anthony Graham, chief of cardiology at The Wellesley Hospital in Toronto.

"Everyone can benefit, no matter what their risk factors are."

So give children a head start towards heart health by promoting healthy eating, encouraging physical activity, and strongly discouraging smoking.

FEED THEM RIGHT FROM THE START

Although variety may be the spice of some people's lives, young children are usually much less adventurous. If your little munchers are constantly clamouring for spaghetti or peanut butter sandwiches, make sure that they're also eating foods that cover every food group.

According to *Canada's Food Guide to Healthy Eating,* kids four years old and over need the following number of servings per food group:

- at least five servings of grains a day;
- at least five servings of vegetables and fruits a day;
- two to three servings of milk products a day; and,
- two to three meat or alternative protein servings a day (such as peanut butter or fish).

HEALTHIER CHOICES

While adults and children may have very different opinions on what is good to eat, even fussy eaters can learn to make healthier food choices. Here are a few suggestions:

• Set a good example and your children probably will follow. Watch what snacks you bring into the house — if junk food isn't at hand, you have solved half the problem. Encourage children to try new foods and don't be discouraged if they don't like them on the first try.

• Discuss good eating habits, but don't try to sell food to children by telling them *it's good for them* — they don't care. Sell it because it *tastes good.* Young children usually like their food plain and not highly seasoned or covered in sauce. Although children need to eat a variety of foods, they should be allowed some control over how much they eat.

• Find out what snaks or meals are served at school or daycare, and keep this in mind when planning meals. Sit down with your children from time to time and draw up some sample menus together.

Remember that children's tastes can change rapidly, so make sure you're up to date on their current favourites.

KIDS AND SMOKING

Even with extensive anti-smoking lobbying and education, children under 18 smoke *two billion* cigarettes every year. One out of five teenagers in Canada smokes, and girls are just as likely as boys to start.

Given the strong link between cigarette-smoking and cardiovascular disease, parents certainly have cause for concern. But isn't smoking something that all kids try to show that they are "cool" or "grown up"? Won't they eventually outgrow it on their own?

The answer is no! Research has shown tobacco is very addictive and even short-term experimentation can quickly turn into long-term drug dependency. Clearly, the best piece of advice parents can give their children about smoking is "don't start."

As a parent, how can you ensure that your influence will be stronger than that of your children's peers and cigarette advertising? One of the best ways is by being a role model yourself.

If you smoke, quit, or at least make your home a tobacco-free space. Talk about addiction with your children and discuss the costs of smoking — to their piggy-banks and to their health.

Research has found that children who smoke tend to suffer from low self-esteem. Scientists have also discovered that students who participate in sports are less likely to smoke, probably because of the self-confidence they derive from their achievements. Help your children find ways to be physically active and to feel good about themselves.

The old adage that you can never start too early holds true for heart health. Set your children on the right path when they're young, with a nutritious diet, physical activities that they enjoy, and an overall healthy approach to life.

The above information was prepared by the Heart and Stroke Foundation of Canada. For further information you can write to: Heart and Stroke Foundation, Suite 200, 160 George Street, Ottawa, Ontario, K1N 9NZ.

HEART AND STROKE FOUNDATION

"BUILDING THE SMALLEST DEMOCRACY AT THE HEART OF SOCIETY"

NATIONAL FAMILY WEEK:
OCTOBER 3-9, 1994

1994 marks the 10th annual celebration of National Family Week, a week-long initiative honouring the importance of Canadian families, promoting awareness of families' needs and family values, and encouraging the development of a more "family-friendly" Canadian society.

This year, the National Family Week focuses on the relationship between individual families, our country as a whole, and families around the world.

Celebrate this week-long event with families in your area, your community and organization. Join Canadians from coast-to-coast-to-coast to create a greater awareness and understanding of families in our society.

A FEW IDEAS ON HOW TO CELEBRATE

Show your support for the National Family Week, October 3-9, 1994, by creating a special event or organizing an activity within your community or place of work.

Ideas for activities to highlight National Family Week:

- Promote National Family Week through TV, radio, newspapers, community papers.
- In your organization, feature displays on community, parenting, family life and other programs.
- Have a neighbourhood block party, picnic or potluck supper, a street dance, community clean-up, a neighbourhood conference.
- Organize a sidewalk art festival, theatre or musical event.
- Help a neighbour, adopt someone who has no family close by, join a community group.
- Do a tour of your own community, build a history of your neighbourhood, start a community garden.
- Begin an environmental project in your own backyard, plant a tree for each member of your family.
- Have class debates or encourage students to write on family topics.
- Organize a forum on how individual families relate to Canada and how people — families —are the key to social action and change.
- Use the International Year of the Family 1994 logo and slogan (Families, the Heart of the Matter) in all communications material.
- Display the IYF 1994 poster or create your own special poster celebrating the International Year of the Family 1994.
- Participate in the Canada Committee for IYF 1994 Work and Family National Challenge Program by implementing family-friendly policies in the workplace.
- Encourage your organization or neighbourhood to create special family-related community events, including a fundraiser.
- Invite your community leaders to develop a special awareness and education program promoting healthy families and healthy communities.

- Give your annual meeting a theme in honour of the International Year of the Family 1994.

- Encourage your school to participate in the celebrations of IYF 1994, get a copy of the IYF 1994 Teachers' Activity Guide.

- Play "River of Love", the official Canadian IYF 1994 theme song at your event and distribute the words so all can join in the chorus.

- Show the IYF 1994 promotional video at your event.

- Produce special family articles or develop programs to promote various aspects of family life.

- Provide workshops, forums or various activities where employees can be exposed to family-related social issues, engage in discussions and explore trends.

- Extend assistance to families in your community through peer support, i.e., "families helping families".

- Recognize families who have made exceptional contributions or who have overcome significant challenges and obstacles in their lives.

- Bring community role models into the classroom to speak to students about the impact of their families, past and present, on their current positions.

- Include all family members in parties and outings sponsored at or held by the workplace.

- Sponsor community events and support promotional activities celebrating the International Year of the Family 1994.

- Invite our Board members, or other people involved in activities devoted to the family, to speak about a family-related issue at your corporations' annual meeting.

- Work with key government officials (municipal, provincial or federal) to provide support for special programs dealing with family concerns.

- Use the great variety of IYF 1994 pageantry and merchandise to help with the fundraising for your event; display IYF 1994 posters, flags and balloons to show your genuine concern for families.

- Hold a food fair and invite families with different cultural backgrounds to bring their most delectable dishes to be tasted by the public.

- Organize a sidewalk art festival/theatre/music event with a family theme.

- Highlight some of the positive aspects of family life.

- Organize a concert in your school and invite seniors and parents to attend.

- Invite families to reach out to a relative and involve him/her in a special event — go to a movie, see a play, make a special meal...

- Spend some quiet time reflecting on what makes a family "a family" and spend time with **your** family.

Source: Canada Committee for the International Year of the Family 1994.

———————

1994 INTERNATIONAL YEAR OF THE FAMILY

RECIPE CORNER

FRESHLY BAKED... ALWAYS BEST!

The smell of fresh bread is always appealing. Now available are quick-rise or instant yeasts, making yeast bread creations fast and simple.

BASIC PEASANT LOAF

1 cup	all purpose wheat and oat flour
3 cups	all purpose white flour
1 pkg	instant or quick-rise yeast
1 tsp	salt
1 tbsp	sugar
1¼ cup	water
2 tbsp	molasses
1 tbsp	lemon juice
1 egg	beaten
1 tbsp	margarine, melted
2 tbsp	oats or mixed seeks and oats

Combine all flour except 1 cup in a large bowl. Add yeast, salt and sugar. Mix well.

Combine water, margarine, molasses and lemon juice in glass measure and microwave (or heat on stove) until 125 — 130°F, very warm but not boiling. Stir into dry ingredients.

Stir in beaten egg. Stir in enough of the reserved flour to make a soft dough that does not stick to the bowl. Pull dough together and transfer to a floured board.

Knead 5 minutes; shape into a 6" loaf and place on a greased baking sheet. Brush with melted margarine and sprinkle oats and/or seeds over top. Cover loosely with clean tea towel and let rise 30 minutes in a warm place.

Preheat oven to 375°. Bake 35 — 40 minutes or until nicely browned. The loaf should sound hollow when tapped on the bottom.

CINNAMON SOUR CREAM TWISTS

4 cups	all purpose flour
1 cup	sugar, divided
1 tsp	salt
1 pkg	quick-rise instant yeast (8 g)
1 cup	sour cream
¼ cup	water
1 tsp	vanilla
2	eggs, lightly beaten
2 tsp	ground cinnamon
3 tbsp	melted butter or margarine, divided

Set aside 1 cup flour from total amount. Combine remaining flour, 1/3 cups sugar, salt and yeast. Heat sour cream, water and vanilla until hot to touch (125 — 130°F); stir into dry mixture. Mix in eggs and enough reserved flour to make soft dough. Knead on floured surface until smooth, 4 — 5 minutes. Cover, let rest 10 minutes. Combine remaining sugar and cinnamon; reserve 2 tbsp for topping. Add 2 tbsp melted butter to remaining sugar mixture. Roll dough to 24 x 12" rectangle. Spread evenly with butter-sugar mixture. Fold dough in half, slice into 12 pieces; twist 5 — 6 times. Place on well greased baking sheets. Cover; let rise until doubled in size, about 40 minutes. Brush with remaining melted butter; sprinkle with reserved cinnamon-sugar mixture. Bake in 375° oven 15 minutes or until done. Makes 12 twists.

CHEESE AND JALAPENO BUNS

3 tbsp	margarine
¾ cup	water
¾ cup	2% milk
3 tbsp	sugar
1½ tbsp	instant or quick rise yeast
1	egg
4 cups	all purpose flour, divided
1 cup	whole wheat or whole wheat & oat flour
½ tsp	salt
1 tsp	coarse black pepper
2 tsp	onion pepper
2 cups	diced "old" cheddar cheese
1/3 cup	diced jalapeno peppers
	melted butter or margarine

Combine margarine, water and milk in glass measure for microwave (or in pan on stove) and heat until 125 — 130°.

Meanwhile, combine sugar, yeast and egg in food processor with ½ cup flour. Add warm liquid to processor while using pulse setting just to combine. Add as much flour as the processor will take, using pulse setting again.

Mix remaining flour with seasonings, cheese and jalapeno peppers. Remove dough from processor to floured board and gradually knead in flour and seasoning mixture until all ingredients are combined and dough is not sticky. Divine into buns and place on ungreased baking sheet. Make two cross-wise slits in top of each with scissors if desired. Cover with clean tea towel; let rise in warm place 30 minutes. Preheat oven to 375°. Bake 20 — 25 minutes or until browned and hollow-sounding when tapped on bottom. Brush with melted butter or margarine if desired.

PROMIN PRESS FUND

Our sincere thanks to the following subscribers and friends who have sent in donations to the Promin Press Fund. Wherever possible, we have included donations made through In Memoriam contributions as well. Your continued support is truly appreciated.

Mrs. M. Kostenko (Edmonton)	200.00
U.W.A.C., Olha Basarabova Branch, Hafford	150.00
Michalina Nikoforuk (Saskatoon)	100.00
Collection in Memoriam of Zenovia Sytnick-Krepiakevich (Dauphin)	63.00
Natalka Kowalishin (Sherwood Park, Alta.)	50.00
Julia Sadluk (Thorhild, Alta.)	50.00
Mary Saranchuk-Kotyk (North Battleford)	40.00
Anne Yewchuk (Weston, Ont.)	34.00
Yaroslawa Woroch (Kamloops)	32.00
U.W.A.C., Olha Kobylanska Branch, Saskatoon	30.00
Jean Dutchak (Oakburn, Man.)	25.00
U.W.A.C., Olha Basarab Branch, Thunder Bay	25.00
Mrs. Marusia Fedchuk (London)	20.00
Alice Zaleschuk (Saskatoon)	16.00
Mrs. Nancy Zavediuk (Vancouver)	13.00
Lena Kuyek (Surrey)	10.00
Anne Semko (Saskatoon)	8.00
Anna Romaniuk (Montreal)	8.00
Olga Boykiw (Calgary)	6.00
Emilia Bodnarchuk (Toronto)	6.00
R. Z. Hawrysh (Etobicoke, Ont.)	4.00
Stella Spytkowsky (Beamsville, Ont.)	4.00
N. Chorney (Victoria)	3.00
H. Derkasz (Surrey)	3.00
Mrs. N. Hrytsak (Oakburn, Man.)	3.00
Mary Humeniuk (Penetang, Ont.)	3.00
Mrs. T. M. Mayuk (Dauphin)	3.00
Jennie Drobot (Buchanan)	1.00
Mrs. Maria Romaniuk (Calgary)	1.19

The above is a list of donations received and processed up to and including **September 8, 1994.**

ANDREAS G
6303-187 A ST.
SURREY B.C.
V3S 7N9
G-24
1 Sep. 95

ВИДАННЯ, ЯКІ МОЖНА НАБУТИ В ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ
ITEMS THAT MAY BE PURCHASED FROM THE NATIONAL OFFICE UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION OF CANADA

851 Barton Street East, Hamilton, Ontario L8L 3B4
Telephone (905) 312-4742 Fax (905) 524-5362

МИСТЕЦТВО	ПОПЕРЕДНЯ ЦІНА	НОВА ЦІНА
UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES	12.00 + GST	8.00
UKRAINIAN WEAVING PATTERNS WITH INSTRUCTIONS by D. Yanda	25.00	15.00
UKRAINIAN CANADIANA	10.00	6.00
COOK BOOK, YORKTON	10.00	6.00
COOKING UKRAINIAN STYLE, YORKTON	8.00	4.00
COUNTRY COOKERY, ROBLIN, MAN.	12.00	8.00
UKRAINIAN DAUGHTERS' COOK BOOK, REGINA	12.00	8.00
KURELEK HASTY NOTES (GST inc.)	7.95	7.00
HASTY NOTES WITH ENVELOPES SMOLOSKYP INSIGNIA	5.00 doz.	3.00
PLACE CARDS WITH SMOLOSKYP INSIGNIA (50 cards)	12.50	8.00
SERVIETTES WITH SMOLOSKYP INSIGNIA (pkg. of 100)	5.50	4.00
SET OF 20 PYSANKY CARDS (GST inc.)	12.00	8.00
SPOONS WITH SMOLOSKYP INSIGNIA	8.00	5.00
UKRAINIAN WOMEN'S ASSOCIATION HYMN, CASSETTE (GST inc.)	12.00	6.00
MEMBERSHIP PINS, SMOLOSKYP	17.00	10.00
ІСТОРИЧНІ		
ПІВСТОЛІТТЯ НА ГРОМАДСЬКІЙ НИВІ, Н. Когуська. **Billingual**	40.00	18.00
ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ, Н. Полонська-Василенко	8.00	5.00
НАРИСИ З УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ, 3 томи **Billingual**	15.00	10.00
ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ, (м'ягка обкладинка) Н. Когуська	/	2.00
ПРОГРАМИ		
НА КРИЛАХ ПІСЕНЬ, ПІСНІ З НОТАМИ, слова Л. Українки	10.00	5.00
ЗБІРНИК МАТЕРІЯЛІВ НА 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Л. УКРАЇНКИ	10.00	8.00
ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА		
ДУХОВНІ ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ, СУК	8.00	5.00
РЕЛІГІЙНІ ПІСНІ ДЛЯ НЕДІЛЬНИХ І РІДНИХ ШКІЛ, о. В. Слюзар	4.00	1.00
НАША ВІРА — OUR FAITH — SADOCHOK, Level One, (GST inc.)	12.00	8.00
РЕЛІГІЙНІ		
СВЯТА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ, Прот. Д-р. І. Стус. **Billingual**	8.00	5.00
ІНШЕ		
СТАТУТ — CONSTITUTION (GST inc.)		
ГРАМОТИ, 25-літ або більші (можна дописати роки)	5.00	3.00
ГРАМОТИ ПОЧЕСНІ	/	3.00
NOTE: POSTAGE AND HANDLING EXTRA	/	1.75